

Třída snů

Scénář edukativního představení
na téma integrace dětí s odlišnostmi

Fórum pro prožitkové vzdělávání, z.ú

Finančně podpořeno Nadací České spořitelny

2024

Anotace

Jak se cítí ten, kdo se od většiny něčím odlišuje? Jak ho ovlivňují těžkosti, které si s sebou do nového prostředí případně přináší ze svého domova. Jakou zátěž pro něj představuje to, že je mimo své bezpečné prostředí, na které je zvyklý. Co nejvíce postrádá a v jakých okamžicích se cítí nejhůře? A také naopak, jaké to je mít najednou jednoho nebo více nových spolužáků, kteří mluví jiným jazykem, chovají se často odlišně, než na co jsme zvyklí a bývají v řadě případů buď velmi uzavření nebo někdy naopak i agresivní? Jak takovým dětem pomoci při jejich začlenění do kolektivu a jak se snažit omezit stresující situace, které mohou tento proces provázet?

Příběh Janky ze Slovenska, které se zatím moc nepodařilo najít si ve třídě spřízněné duše. Co tomu nejvíc brání a co by Jance i jejím spolužákům naopak nejvíce pomohlo? Janka přijde s nápadem společné aktivity, která by mohla pomoci celou třídu stmelit a jí osobně také zlepšit vztah se spolužáky. Ne vše se ale podaří podle jejích představ. Děti tak budou mít šanci zkusit si, co by na místě Janky i jejích spolužáků udělaly jinak, aby náš příběh mohl dopadnout lépe.

Určeno pro žáky 5. až 9. tříd základních škol. Časová dotace programu je 90 minut bez přestávek.

Forma představení

Jedná se o interaktivní edukativní představení ve formě divadla fórum realizované pěti herci přímo v prostředí dané třídy. Snahou je využít výhody místa, které děti důvěrně znají a cítí se v něm bezpečně, aby ztratily případný ostych se do programu zapojit. Herci také díky tomu mohou snáze pracovat s již existujícími sociálními vazbami mezi dětmi. Představení je moderováno jedním z herců, tzv. jokerem, který dětem pomáhá aktivně se do něj zapojit, usměrňuje debaty dětí a herců k jednotlivým inscenovaným situacím apod.

Cíle edukativního představení

- Pomoci českým dětem lépe pochopit situaci spolužáků z odlišných prostředí
- Pomoci nově příchozím či málo integrovaným dětem mluvit o svých potřebách a pocitech
- Ukázat pedagogům názorným způsobem možnosti prožitkových vzdělávacích technik pro řešení obtížných situací s jejich žáky

Osoby vystupující v příběhu

- Spolužáci Jirka, Martin, Tamara a nově příchozí Janka
- Učitel
- Tatínek Tamary
- Tatínek Janky

Rekvizity

- mobilní telefon 4x
- plakát – vyhlášení soutěže
- puntikovaná taška přes rameno s pilníkem (Tamara)
- plátěná taška přes rameno (Janka)
- kšiltovka 2x (Martin, Jirka)
- bekovka (tatínek Janky)
- svetr přes ramena (tatínek Tamary)
- aktovka (učitel)
- kytka do vlasů (Janka)
- hra jo-jo (Jirka)

Úvodní aktivizační hra

Cílem této hry je posílení spolupráce v kolektivu. Děti mají za úkol postavit co nejvyšší věž z kostiček. Na kostičky ale nesmí sahat rukou, zvedají je pomocí jeřábu z gumičky. Na tuto hru budeme potřebovat dřevěné kostičky a jednoduchou pomůcku – jeřáb, který vyrobíme z gumičky a několika provázků.

Provázků přivážeme na okraj gumičky. Počet provázků by měl odpovídat počtu hráčů ve skupině, minimálně by ale měly být čtyři. Délka každého provázku je cca 1 m. Cílem hry je tedy naskládat dřevěné bloky pomocí napnutých provázků do tvaru věže. Na začátku hráči vytvoří kruh, ve kterém jsou uspořádány dřevěné kostky. Každý hráč vezme jeden nebo více provázků do svých rukou a pevně je natáhne a pomocí gumičky kostky naskládat do věže.

Očekávané přínosy hry jsou následující:

- posílení spolupráce v týmu
- posílení schopnosti efektivní vzájemné komunikace
- podpora soustředění, vytrvalosti a motorických dovedností

Scénář edukativního představení

Scéna 1

Prostředí: ve třídě

Všichni přicházejí do třídy, mobily v ruce, kromě Janky, ta si čte výzvu na nástěnce, kluci do ní vrazí.

Tamara: (jde za spolužáky) Máte ten úkol z matiky? Já tomu nerozumím

Martin: Hele tohle je klučičí zóna, tady nemáš co dělat!

Tamara: (jde za Jankou): Máš prosím tě ten úkol z matiky, pomohla bys mi s tím?

Janka: Nežlob se, já mám teď tu aktualitu, nemůžu.

Tamara: No tak to je dobrý teda, takže já budu mít kouli. Co mám jako dělat teď'..

Jirka: Hele, Martas a kdy mi vrátíš tu stovku?

Martin: Vrátim

Jirka: To už jsi říkal včera, ne?

Martin: No tak abys ses nezbláznil, ti to dám až budu mít, ne?

Jirka: Ale já to potřebuju!

Martin: No tak já se jdu podívat, jestli mám peníze v šatně, no...

Tamara: Hele Jirko, zase sedíš na mém místě.

Jirka: No to je toho

(zvonění, začátek hodiny)

Učitel: (přichází a obrací se na žáky) Schovejte ty mobily. Janko, prosím, máš dnes připravenou aktualitu na téma...

Janka: Ekologie ve městech

Učitel: (přeruší ji) Snad ve městech, ne? Já vím že jsi ze Slovenska, ale už jsi tady dlouho...

Janka: Ano, ve městech... (čte aktualitu) „Koncentrace látek, jako jsou oxid uhličitý, oxid uhelnatý a oxid siřičitý je ve městech mnohonásobně vyšší než v přírodě. Zelené střechy však pomáhají toto znečištění vzduchu redukovat, a díky fotosyntéze rostlin se v takovém prostředí vzduch čistí. Díky fotosyntéze se pak ve městech zvyšuje procento kyslíku.“ Pane učiteli, já jsem viděla tady tu výzvu na nástěnce, na jedlou zahradu. To je super to by se mi líbilo, že bysme mohli vysázet zeleninu, ředkvičky, kaleráby...

Tamara: Co to je? (vyprskne smíchy)

Jirka: To je kedlubna, ty vokurko

Učitel: Klid. Jakou zahradu, jakou výzvu?

Janka: Tady na nástěnce, že by naše třída vytvořila projekt na jedlou zahradu.

Učitel (jde se podívat na nástěnku na plakát)

Jirka: Aby nás ta zahrada všechny nesežrala (spolu s Tamarou se smějí)

Učitel: Klid! Dobře, výborný nápad, ty jsi vlastně ta zahradnice, ale kdo to bude platit? Já o tom vůbec nic nevím. Zeptám se pana ředitele, co si o tom myslí.

(zvonění na konci hodiny)

Učitel: Tak si to zatím rozmyslete, já zjistím více informací. (odchází)

Jirka: Jak si to myslela s tou zahradou? Co to je ta jedlá zahrada?

Janka: Hele, to bysme mohli mít uspořádaný vyvýšený záhonky, ty by byly v kruhu a uprostřed by byla bylinková spirálu... v těch záhonech by byli rajčata, saláty

Tamara: Pchch! (vysmívá se tomu nápadu)

Jirka: Jako rajčata, vokurky, třeba i rukola jo, ne, to je dobrý, že bysme si mohli dát salát ke svačině třeba...

Tamara: Hele, já nejsem žádná housenka, abych žrala salát. (odchází)

Janka: Ale to je výbornej nápad, že bysme tam dali dřevěný špalky na sezení, že bysme tam mohli svačit.

Martin: (přichází) Kde seš? Už na tebe čekáme s fotbálkem

Jirka: (přestane ji poslouchat a odchází)

Janka: (pokračuje v kreslení návrhu zahrady až po chvíli si všimne, že tam Jirka už není)

Scéna 2

Prostředí: u Tamary doma

Tamara: (sedí na gauči, nohy nahoře, piluje si nehty)

Tatínek: (přichází, dívá se na ni)

Tamara: (až po chvíli si všimne tatínka a lekne se) Ahoj tati. Vyndala jsem myčku, šla jsem s košem.... a dostala jsem pětku z matiky

Tatínek: No, o tom jsem chtěl s tebou mluvit. Sedni si. Pětka z domácího úkolu...

Tamara: Když já tomu nerozumím

Tatínek: Tak ses mohla někoho zeptat. Je tam někdo, kdo tomu rozumí?

Tamara: Všichni. Já jsem se ptala Jany, ale ona měla referát o ekologii a kluci mi řekli, že chtějí být o přestávce jen spolu, že se s holkama nebaví.

Tatínek: Co s tím budeš dělat?

Tamara: Vyluxuju?

Tatínek: Zvedneš telefon a zavoláš Janě!

Tamara: Ne, tati to je trapný!

Tatínek: Tamaro! A vyluxuj! (odchází)

Tamara: (volá Janě, vyzváněcí tón). Tak to je výborný. Když ji potřebuju, tak mi to nezvedá.

Scéna 3

Prostředí: ve třídě

(Janka s Jirkou sedí vedle sebe s mobily v rukou, Jirka fotí přes uličku selfie s Jankou, ale vypadá to, jako že fotí Tamaru přes uličku. Jirka s Jankou se smějí, Martin stranou také u mobilu se zasměje a podívá se na ně, vyprsknou. Tamara si myslí, že se smějí jí. Martin odchází).

Tamara: (jde našťvaně směrem k Martinovi, pak za Jirkou). Hele tys mě fotil?! Tak bud frajer, mi ukaž, jak jsi mě vyfotil, že se mi všichni smějí!

Jirka: Šmarjá, já jsem tě nevyfotil, fotili jsme se s Jankou, trochu jsem to upravit, hele. (společně s Tamarou se smějí)

Učitel: (přichází do třídy) Mám pro vás skvělou zprávu, pan ředitel jedlou zahradu schválil a dokonce na to vyhradil finanční prostředky. Takže jsem nás rovnou přihlásil do celostátní soutěže

Janka: To je perfektní! Tak já nakreslím pláněk

Jirka: Táta má zahradnictví, přivezu hlínu.

Tamara: Co blbneš, já se v hlíně hrabat nebudu – nehty...

Jirka: Budeš kropit

Tamara: (dá ironicky palce nahoru)

Učitel: Máme finance i na ochranné prostředky, třeba zahradnické rukavice. Takže vás poprosím, abyste se do toho pustili, pěkně zvesela jako tým. Zatím si to rozmyslete, za týden bychom začali, do půlky dubna to musí být hotové. (odchází)

Tamara: Co blbneš, proč já mám kropit?

Jirka: Když se nechceš hrabat v hlíně, tak budeš zalejvat.

Tamara: Tak to je výborný, ona si něco vymyslí a my všichni to budeme dělat.

Janka: Já jsem si ale nic nevymyslela, já, já mám jenom nápad, že by bylo hezký, kdybysme to společně udělali, projekt jedlé zahrady...

Tamara: Víš co, vrať se na to Slovensko a hrabej se tam v hlíně s babičkou a nás do toho netahej!

Janka: (urazí se a jde stranou)

Jirka: (na Tamaru) To jsi tedy ale přehnala, ale já z toho teda taky nejsem úplně nadšenej. (oba odchází)

Scéna 4

Prostředí: u Janky doma

Tatínek: Ahoj Janko, co bylo ve škole?

Janka: Nic, dobrý...

Tatínek: Ale vypadáš nějak přešle, není ti nic? Určitě?

Janka: Ne, nic

Tatínek: Co si dáš k večeři? Na co máš chuť?

Janka: Oni přijdou spolužáci. Tak třeba udělej boloňský špagety.

Tatínek: Výborně, tak já toho udělám víc, třeba si taky dají. Tak já jdu na to. (odchází)

Janka: (volá Tamaře, zvuk vyzvánění mobilu a típnutí)

Tamara: Ty vado, Janka. Ted' mě otravuje. (dá telefon do kapsy, pokračuje v pilování nehtů)
(další zvuk vyzvánění mobilu)

Janka: (volá Jirkovi). Ahoj Jirko, volala jsem Tamaře, ona mě vytípla, nevíš, co se děje?

Jirka: Nevím, co by se mělo dít?

Janka: No je pět.

Jirka: No a co?

Janka: Vždyť už jste tady měli být.

Jirka: Kde? Jo! Ježíš, já na to úplně zapomněl! Ale já už ted' nemůžu.

Janka: Tak nic, tak ahoj. (položí telefon)

Jirka: (na zavěšený telefon) Co dělá?

Tatínek: (přichází z kuchyně). Špagety jsou hotové. kde jsou všichni?

Janka: Nepřijdou

Tatínek: Tak já nandám aspoň tobě.

Janka: Já taky nebudu. (odejde)

Tatínek: No tak to je výborný. Já se s tím vařím a co ted' s tím?!

Scéna 5

Prostředí: ve třídě

Martin: (přichází za Jankou) Hele, ty sazenice jsou úplně suchý, na troud.

Janka: Počkej, to nemyslíš vážně. Kdo to měl zalívat?

Martin: Nevím.

Janka: (na ostatní) Kdo to měl zalívat?

Jirka: Tamara měla kropit.

Tamara: Ne, já měla kropit rostliny ve vyvýšených záhonech, ale nikdo je nezasadil.

Jirka: Ta hlína tam je. Ale není ji do čeho dát.

Janka: To měl na starosti Adam, smontovat ty vyvýšený záhony.

Jirka: A kdyby tam byli ty záhony, tak já bych do nich dal tu hlínu.

Martin: A kdyby tam byl hlína, tak bych je tam zasadil.

Tamara: A já bych je mohla zalít.

Martin: To je výborný, stálo to tolik peněz. Já jsem si svoje udělal a teď už mě to nezajímá.
(ukazuje na Tamaru a odchází)

Tamara: Co na mě ukazuje, já bych je pokropila, kdyby je někdo zasadil.

Jirka: Hlína tam je, ale nejsou smontovaný vyvýšený záhony, do kterých bych ji mohl dát.
Proč si to nezkontrolovala?

Janka: A jo, to měl udělat Adam, ale vlastně on je nemocnej. Já tady nejsem hlavní kontrolor.

Tamara: Ale ty sis to celé vymyslela!

(všichni si opakují to svoje stále dokola, zvyšují hlas, křičí na sebe, chaos, hádka)

Učitel: (vchází zvesela) Tak týme, jak to vypadá s naší jedlou zahrádkou?

Následuje druhé odehrání příběhu s přímým zapojením dětí.